

Markéta Lukášková

odvaha

motto

Odvaha

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Markéta Lukášková

Odvaha – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Markéta Lukášková

Odvaha

Markéta Lukášková

odvaha

motto

© Markéta Lukášková, 2024

Cover illustration © Gabriela Šupíková, 2024

ISBN tištěné verze 978-80-267-2646-3

ISBN e-knihy 978-80-267-2655-5 (1. zveřejnění, 2024) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-2656-2 (1. zveřejnění, 2024) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-267-2654-8 (1. zveřejnění, 2024) (ePDF)

... a ustavičně cosi závažného nevěděť.

— Wisława Szymborská, *Poznámka*

Rámečky na komodě jsou postavené rovnoběžně za sebou v několika řadách. Lidé na fotografiích vždy půl dne hledí do slunce, a jejich obličejové rysy jsou proto vybledlé a pomalu ztrácejí obrysy. Ada je pravidelně každou neděli všechny sundává z komody, chvíli si prohlíží obrazec z čistých obdélníků, které obsypal prachem jako moučkový cukr, hadrem setře veškerou špínu a zase je všechny pečlivě vyskládá zpátky na místa. Po příštím létě už v nich budou místo fotografií jen vybledlé papíry, ale matka odmítá rámečky přemístit. „Oni se na mě takhle dívají, když spím a vstávám,“ říká a Ada jí neodporuje.

Když čechrá polštář a stele peřinu na matčině posteli, snaží se vzpomenout si, co se jí v noci zdálo v té její. Marně. Příběhy noci dokáže naše mysl vymazat během vteřiny. Proč to neumí i s těmi ve dne? Od peřin se Ada přesouvá k zrcadlu. Nebaví ji hadrem vytírat každý záhyb dřevěného rámu, za dva dny tam prach stejně bude zpátky a ona bude v neděli ten rám nesnášet nanovo.

Na protější stěně visí druhé zrcadlo, a když se na sebe Ada podívá pod určitým úhlem, vidí nekonečno svých odrazů. Tisíc odrazů a ani jeden není ona.

„Adino?“

Hodí hadr do kýblu, až jí špinavá voda šplouchne na zástěru, bere kýbl zespoda, jeho ucho se už dávno ulomilo, a zavře za sebou dveře matčiny ložnice. Jde to ztěžka, ostatně jako skoro všechno v jejich životě.

Matka sedí v křesle, přes nohy má hozenou pokrývku ušitou ze dvou starých dek. V rukou drží pletací jehlice a odhrnuje si z tváře pramen hustých šedivých vlasů, který jí vypadl z pečlivě vytvořeného účesu, až moc slavnostního na to, že celý den tráví doma. „Klubíčko,“ vydechne a kývnutím hlavy ukáže doprava na zem ke sporáku. Hned vedle něj, zpod mycíku, vykukuje kočičí ocas a červené vlákno vlny.

Ada se pousměje, klekne si a kočku i s klubíčkem vytáhne.

„Ta potvora mě pořád jen trápí,“ říká s přehnanou zoufalostí matka a Ada si tu potvoru hladí a poslouchá její předení, je to lepší než poslouchat matčino skuhrání.

„Nic tak hroznýho se nestalo.“ Odloží kočku na zem, smotá klubíčko a podá ho matce.

„Jdu vařit.“ Otevře spíž, jako kdyby na chvíli zapomněla, co tam najde. Tři brambory, plesnivá cibule, poslední troška másla, dvě mrkve a pár sucharů. V plechové krabičce nad sporákem zbývá už jen jeden lístek a musejí s ním vydržet ještě týden. Bude muset zase jít poprosit do Koruny. I ta pitomá kočka si aspoň může někde na dvorku ve vnitrobloku chytit myš.

Přehodí si přes ramena sako po tatínkovi a oznamuje matce, že jde ven. Nečeká na její reakci a rychle za sebou zabouchne rozvrzané dveře, které jsou tak podivně zkroucené, že už se skoro nedají normálně zavřít. Ale co taky chtít v tomhle baráku a v takovém bytě. Adě se na chvílku vybavila vzpomínka na dětství a jejich krásný velký dům v Dejvicích, kde měl tatínek pracovnu a vrzaly tam parkety a ona na nich skákala, aby z toho vrzání vznikl určitý rytmus. Ten život ale už neexistuje, jen se před ní občas vynoří jako přízrak. Sama sebe občas musí ujistit, že se to opravdu dělo, a přitom by možná bylo lepší, kdyby sama sebe přesvědčila, že to nikdy neexistovalo.

Prochází okolo schránek a modlí se, aby nepotkala domovního důvěrníka. Měl by zase spoustu dotazů a připomínek a obviňoval by jejich kočku z bordelu na dvorku a ona by mu stejně celou dobu jen upřeně zírala na jeho lesknoucí se pleš a pět vrásek pod ní, co poskakují nahoru a dolů. Povaha každého člověka se propisuje do jeho tváře a výrazu, tomu Ada už roky věří. A když je někdo donašeč s vysokým tlakem a zálibou v pojídání studených párků, vypadá přesně jako pan Kolomazník.

Jeho dveře jsou dnes naštěstí zavřené, zřejmě sedí u stolu, co ukradl z vybydleného bytu nad nimi, a sepisuje hlášení o tom, kdo pouští nahlas hudbu, kdo dělá binec ve sklepě a kdo je zakuklený třídní nepřítel. Ada zaslechla takový nepatrný zvuk, klapnutí, jako kdyby někdo zakryl domovní kukátko, ale třeba se jí to jen zdálo. Vychází ven z domu a zhluboka se nadechuje. V domě

je cítit zatuchlý smrad, nikdo pořádně nevětrá, aby ne-
utíkalo teplo, to by byla věčná škoda, to si myslí všichni
včetně matky, takže se v chodbách u země drží směs pa-
chů lidí a psů, vlhkosti, plísně, spalin z uhlí a bůhvíčeho
dalšího. Kdyby přijel nějaký cizinec, zavedla by ho na tu
chodbu a nechala ho tam chvíli dýchat, pak by věděl, jak
se tu ona už několik let cítí.

V Koruně je rušno, ostatně jako vždy, lidé postávají
u stolečků a tlačí do sebe všechno, co mají před sebou
na talířích, hladově a nenasytně. Ada se občas zaměří
jen na pohyby jejich mastných úst a knírů, na odkapá-
vající omastek, mlaskání a přežvykování, a připadá si
jako v zoo ve výběhu šelem. Snaží se zaostřit na posta-
vy za pultem, jestli někde uvidí Anninu zrzavou kšticí
nedbale přikrytou tmavomodrým šátkem. Anna je její
spolužačka z gymnázia, taky musela odejít z vysoké
školy a zbytek života patrně stráví mícháním bram-
borového salátu. Jenže na rozdíl od Ady se může ve
svém životě soustředit i na jiné věci, jiná naplnění. Má
čtyřletou dcerku a manžela, který se o ně stará. Na Adin
vkus je až příliš tradičně založený, vlastně ani nechtěl,
aby Anna pracovala, chtěl z ní mít ženu v domácnosti,
ale to by museli žít v jiném světě. Anna dovede tuhle
práci brát jen jako prostředek k vydělání peněz, nehledá
v ní vyšší smysl, poslání, jako kdyby po ní ty křivdy
před lety nějak zvláště stekly a ona zapomněla. Víc
než to, že jí soudruzi sebrali vyhlídky na vzdělání, ji
trápilo, že po porodu nedopne sukni. Do Ady se to na-
opak všechno vpilo. Občas si uvědomuje, jak má celé

dny mimoděk sevřené čelisti, jak její dech jen tak klouže po povrchu plic a jak se sžila s lehkou, ale trvalou bolestí hlavy.

Už se chce otočit ke dveřím, když na ni Anna přes frontu lidí zamává. Skoro všichni se proto zvědavě otáčejí a měří si Adu od hlavy k patě. Pohledy okázale ignoruje a mává Anně s úsměvem zpátky. Ta ji posunkem vyzývá, ať frontu předběhne. Samozřejmě to vyvolává rozhořčené špitání, ale nikdo si netroufne říct cokoli nahlas. Co kdyby Ada byla dcerou někoho, komu by se nelíbilo, že se na ni pokřikuje.

„Ahoj Adi, co pro tebe můžu udělat?“ Ada Anně posunkem naznačuje, že teď a tady by se to nemělo řešit, a Anna bryskně vykřikuje: „Takže jedno pivečko, tři koruny dvacet!“ Škrábe cenu urychleně na lístek a strká ho pod pokladnu. Ada si počká na sklenici piva a zamíří s ní k jednomu právě uvolněnému stolku u prosklené výlohy. Ustrká pivo, a protože od rána nic nejedla, okamžitě jí stoupá do hlavy a ona začíná cítit příjemnou otupělost. Sleduje lidi na ulici, v duchu se jim posmívá, jak chvátají se skloněnou hlavou, jako kdyby se raději nechtěli rozhlížet a vnímat, co se okolo nich děje. Zbabělost, nebo pud sebezáchovy? Zadívá se na sochu svatého Václava. Ochránce a patron českého lidu tohle všechno vidí a ani se nehne. Ada si znovu ustrkne piva, pohled se jí mírně rozostřuje, na invalidní matku a starosti teď nedohlédne.

„Jsem tu, co potřebuješ?“ Anna přilítla se stejnou energií, s jakou žije celý svůj život, a utírá si ruce do zástěry. Annu totiž lidi očividně nabíjejí, kdežto Adu

spíš vyčerpávají, jako kdyby vysávali vzduch, který chce dýchat.

„Zas nemáme co jíst. Nemáte tu něco?“ Anna bez zaváhání kývne. Adu v ten okamžik bodne u srdce, že po ní už poněkolkáté něco chce a sama jí nemá co nabídnout, jen si jí vždycky na všechno stěžuje. Anna vyráží ke dveřím do skladu, Ada za ní a raději se nerozhlíží.

„Jdeme s kamarádkou na cigaretu!“ houkne Anna na provozního a ten jen mávne rukou a obsluhuje bez přerušení dál.

Anna otevírá dveře do skladu. Ada už si na ten pohled zvykla. Spousta jídla. Někde existuje, třeba tady, ale není pro ně. Anna ji dovede až dozadu, kde vytahuje zpod regálu krabici, do které ukládá načaté sáčky a krabičky s rýží, cukrem, moukou a podobně. Vždy když se daná surovina už skoro spotřebuje, schová ji a otevře novou, toho si provozní nevšimne a ona má zásoby zbytků, od každého trochu. Přehrabuje se v krabici a balí Adě potraviny do balíčku. „Představ si, že na černém trhu můžeš dneska za kilo rýže dostat tři stovky.“

Když se Ada vrací domů s taškou plnou jídla, hledí do chodníku stejně jako lidé, kterým se přes sklo posmívala. Všichni jsou podezřelí, všichni jsme podezřelí. Myslí na to, jak jí tatínek kdysi vyprávěl, že bude jednou studovat v Paříži a spolu s nějakou další dívkou budou bydlet v malém bytě u nějaké protivné legrační domácnosti, které budou říkat *mamzelle* a po večerech budou potajmu vyrážet ven a popíjet víno na Montmartru. Ada viděla Montmartre jen na fotografii, co tatínek z Paříže

přivezl, když tam sám dva roky studoval, a v hlavě těm budovám přiřazovala barvy. Dřív snila o tom, že se tam jednou podívá, i do té kavárny, kam prý chodili prokletí básníci, ale teď už ví, že se to nejspíš nikdy nestane. Fotografie vybledla jako její vzpomínky na tatínka a celý její život se smrškl do péče o nemocnou matku. Maminku. Je to ještě maminka?

Ve vchodových dveřích minula staršího muže, nikdy ho tu neviděla, a to je podezřelé. Podíval se na ni a lehce nadzvedl klobouk na pozdrav, ona mu opáčila kývnutím hlavy. Byl hezky oblečený, měl tvídové sako, takové, jaké nosíval tatínek, kvalitní látka, ušité u krejčího, to se pozná. Ohlédla se za ním, vlastně ani nevěděla proč, asi jen aby zjistila, jestli on za ní taky. Do dveří od bytu musela trochu kopnout, aby se zkřížené panty oddělily, a šla rovnou dát vařit trochu rýže.

Pod nohama se jí pletla kočka, matka pletla svetr, Ada si nikdy nic splést nesmí. Je jediná, kdo to tu drží v chodu.

Po jídle si chvíli povídaly, pak už začala být tma, podzimní dny jsou jen takovou předehtou dlouhých nocí. Jako malá se těšovala na svátky, ale teď už se netěší. Není co slavit.

Četla si chvíli v křesle, na knihy po tatínkovi má vyhrazenou tajnou krabici, kde má Čapka, Ortena, Kalandru, Kafku, prostě všechny ty, které mít nesmí. Tentokrát ale vlastně jen tak tupě civěla do stránek. Od té doby, co se přestala učit do školy a mít ze čtení textu něco víc, ji to málokdy bavilo a po knize sahala spíš ze zvyku. Z jedné vypadla na zem obálka s fotkou a dopisem. Ada

sevěřela čelisti, obálku založila zpátky do krabice a zhluboka se nadechla. Vyměnila kočce vodu a šla zkontrolovat světla. Pak pomohla matce přemístit se do postele. Objala by ji, ale tím by se zase vytvarovala podle ní.

„Od mikrofonu vás zdraví Rozina Jadrná.“ Vždycky když Ada slyší tuhle větu, v břiše se jí rozlije teplo. Matka není ráda, že poslouchají, ale Ada si dovoluje ten komfort, aby aspoň jedna věc byla podle ní, a ne podle matky. Svobodná Evropa je její jediné spojení se skutečným světem, ne s tím, který vidí denně okolo sebe, to je jen taková divadelní hra, tragikomedie s hloupým režisérem. Je to pro ni ujištění, že jiný svět tam někde pořád existuje. Vysílání praská a přeskakuje, rušičky jedou naplno, tuhle zaslechla v práci, že se tomu říká moskevské boogie, vysílání prý v Československu ruší nějaká rušička až z Uralu. A protože musí mít rádio potichoučku, z hudby, co hlasatelka pouští, slyší jen každý třetí tón. Ale to stačí. Svět tam pořád někde je, jen je obtéká jako čerstvý potok.

Ráno vyrazila Ada ven s mnohem lepší náladou, zpívala si pro sebe píseň z rádia a připadala si jako revolucionářka. Když vycházela z domu, zase ho potkala. Prohlédla si ho víc zblízka. Měl šediny na skráních, velké uši a kulaté brýle. Vypadal tak nějak... průměrně. Nebylo na něm nic, co by si mohla zapamatovat, ale přesto na něm bylo něco, co jí nedalo zapomenout. Znovu se usmál, znovu pokynul kloboukem a znovu zmizel v útrobách domu. Pokrčila rameny a pokračovala v cestě do práce.

Před Ústřední vojenskou nemocnicí si zapálila cigaretu. Zírala na nápis a vyfukovala kouř a jako každé ráno sama sebe přesvědčovala, že to má cenu. Odhodila nedopalek a vešla do budovy, periferně zahlédla vrátného Kaufmana, jak jí mává. Nadechla se a ucítila v nose dezinfekci. Minulo ji několik mužů v bílých pláštích, na prsou měli cedulky. MUDr. ten a ten, MUDr. ten a ten. Ona mohla být MUDr. už příští rok. Místo toho tu dělá něco mezi zdravotní sestrou a sanitářkou, občas se jí poštěstí někomu nabrat krev nebo zapsat příjem, to když slouží fajn primář. Ale když ne, je tu ta hnusná soudružka docentka Pultrová, která na ni kouká jako na obtížný hmyz a dělá si z ní služku. Pořád na vizitách všechny opravuje a na poradách je nutí, aby vstoupili do Zoji. Zoja je svazácký pěvecký a recitační sbor. Ada ví, že by si šplhla, kdyby tam začala chodit, ale radši bude do smrti snít o kariéře doktorky a utírat dědkům zadky než někde šaškovat ve sboru a opěvovat Stalina do rytmu mazurky.

Nahlédla do sesterny, Zuza seděla na židli a zamýšleně si pročítala noviny.

„Něco zajímavýho?“ Kolegyně trochu zmateně vzhledla.

„Ten Slánský, tie obvinenia, dáva ti to zmysel?“

„Už ho obvinili?“

„Hej. Včera. Zo špionáže, sionizmu.“

„Hm, tak my Židi jsme zase na obtíž. Ale co se stane s ním, je mi úplně ukradený.“

„Ada!“

„No co, tobě bude chybět?“

Zuza zakroutila hlavou, tohle se přece nesmí říkat, jako kdyby se to mělo vpít do všech stěn natrvalo. Adě ale taková slova dodávala svobodu a odvalu.

„Ať ho třeba pověsí, jsou to všechno stejný svině.“ Nečekala na reakci a šla se převléknout.

Domů se vracela potmě. Začalo sněžit, letos poprvé. Uvědomila si, že vlastně neví, co je dnes za den. Kvůli službám v nemocnici přestalo dávat smysl to řešit, protože tam je každému jedno, jestli je středa v noci nebo neděle ráno. Jsou dny, kdy se pracuje, a dny, kdy je volno. Došlo jí to hned, jak za sebou doma zavřela dveře. Na stole bylo prostřeno bílým ubrusem, v ošatce byly dva bochníky chaly a vedle maso, zelenina, víno. Matka seděla v křesle a tvářila se jakoby nic.

„Kdes to všechno sebrala?“

„Já ti taky přeju hezký šábés,“ matka na to dotčeně. Ada obrátila oči v sloup.

„Takže teď mě budeš nutit se přejít a zítra nic nedělat. Slíbila jsem Anně, že jí pomůžu ve skladu s inventurou. Zítra, kdy už zase nebudeme mít co do huby.“

„Zvládne to sama,“ řekla matka povýšeně a natáhla se po skleničce červeného vína. V očích se jí objevil záblesk arogance, Ada byla na pár vteřin zase dítě a sledovala matku zpoza dveří, jak cepuje posluhovačku. Měly jich za těch pár let několik a matka nikdy nebyla spokojená. Jediná Marta, ta poslední, si z toho nic nedělala, což matce nějakým zvláštním způsobem imponovalo. Tahle holka jí přirostla k srdci tak, že jí potom do transportu nabalila do kufru maso a svetry. Co se s posluhovačkou stalo pak, nikdo neví.

„Kdes to vzala? To muselo stát jmění, vždyť nemáme žádný peníze, žádný lístky, nic.“ V tom okamžiku to Adě došlo. Otočila se a došla do matčiny ložnice. Dupala, aby dala najevo vztek. Otevřela krabičku na nočním stolku a před očima se jí do rytmu cinkavé melodie roztančila skleněná panenka. Krabičku prudce zaklapla.

„Tys prodala babiččin medailon, abychom se mohly přejít na šábés? Proč to vlastně všechno pořád chceš tak hrozně dodržovat, po tom všem? Myslíš, že by táta byl rád?“ Nechtěla slyšet odpověď. Matce ztvrdly rysy.

„Ano, byl. Víra není něco, co jen tak vyhodíš jako kus zkaženého masa.“

„Když to maso už nějakou dobu opravdu smrdí, nic jinýho se s ním dělat nedá. A víš co? Namažu si na ten pitomej zapletenej chleba máslo, abys věděla.“ Ada věděla, že touhle malicherností matku dopálí, kašrut u nich doma striktně dodržovala jen ona.

„Dělá ti radost být na mě taková?“

„Přes koho jsi ten medailon prodala? Netvrd' mi, žeš šla někam sama.“ Pokus o citové vydírání ignorovala. Matka na ni pohlédla trochu provinile.

„Takže Kaufman. Zrovna tenhle srab.“

„Už se nejmenuje Kaufman, ale Nový.“

„Já moc dobře vím, jak se jmenuje, vidím ho obden na vrátnici. Tohle je ta vaše hrdost na vaši víru, radši si změnit jméno a mít pokoj.“

„Já jsem si jméno nezměnila.“

„A proto taky žijeme v týhle díře.“

Ada toho měla po krk. Nalila si víno do sklenice až po okraj, na jeden zátah ji vypila, vzala v polici knížku

a zabouchla za sebou. Přes dveře slyšela posmrkávání. Aspoň už věděla, že je pátek.

V sobotu ráno ji vzbudila zima. V duchu se smála Židům, když jim je o šábesu zima, ale podle pravidel by se měli celou sobotu válet a nic nedělat. Vstala, přehodila si kolem ramen svetr, sebrala u kamen dva kbelíky a šla do sklepa pro uhlí. V hlavě jí pořád zněla ta včerejší píseň z rádia, večer si rádio zase pustí, ať si matka nadává, jak chce.

Když táhla těžké kbelíky do schodů, zaslechla za sebou kroky, a než se vůbec stačila leknout, ucítila, jak jí někdo bere kbelíky zezadu z ruky. Prudce se otočila. Zase on! Tentokrát bez klobouku, skoro to vypadalo, že má na sobě domácí oblečení. Takže tady bydlí?

„Dobrý den, já vám s tím pomůžu, jestli dovolíte.“ Chtěla utrousit něco o jeho a svém věku a že to přece zvládne líp, ale než otevřela pusou, on už vyběhl jednu řadu schodů. Pokrčila rameny a následovala ho. Došel k jejich bytu, samozřejmě že věděl přesně kam, a kbelíky položil na zem.

„Děkuji,“ řekla mu Ada a přála si, ať hlavně zmizí a nedává se s ní do řeči.

„Co máte dnes v plánu, slečno?“ zaskočil ji podruhé.

„Do toho vám nic není. Děkuju za to uhlí. Na shledanou.“ Odemkla rychle dveře, kbelíky vtáhla dovnitř a zabouchla mu před nosem.

„Kdo to byl?“ Matka seděla v křesle, četla si *Věstník židovské obce náboženské* a na klíně jí předla kočka.

„Nějakej chlap, neznám ho, ale asi tu nově bydlí. Něco se mi na něm nezdá.“

„Pomohl ti donést uhlí?“

„Ano.“

„Mělas to nechat. Dneska jsi to mohla nechat.“

„Že by sis užívala šábes a dostala pak třeba zápal plic? Dyt' nám tu jde skoro pára od huby.“

„Ado, jak to mluvíš!“

„Tak, jak mě naučili.“

„Nechovej se, jako kdybys byla v pubertě.“

„Někdy to dohnat musím.“ Matka se odmlčela a znovu se začetla do svatebních oznámení.

Ada si oblékla v podstatě všechny svršky, co měla. Když se prohlížela v zrcadle, myslela u toho na kožich, který matka měla před válkou. Většinu času jen visel ve skříni a malá Ada se do něj občas oblékla, když rodiče nebyli doma. Sahal jí tehdy až na zem a ona ráda rukou přejížděla po saténové podšívce nebo hladila kožich chvíli proti a chvíli po srsti. Až potom jí slečna Braunerová řekla, že kožich byl původně zvířátko, a Ada se ho začala bát. Jednou v noci se jí zdálo, že ožil, vylezl z maminčiny skříně, připlížil se do jejího pokoje, skočil na ni a chtěl ji udusit. Co by za něj teď dala. Je pryč, stejně jako maminčina skříň, slečna Braunerová i jejich dům a Ada teď vypadá jako ti lidé, co vždycky postávali na nádraží s pytli věcí a nevěděli, kde jsou a kam míří.

Jejich dům vlastně nikam nezmizel, pořád stojí na svém místě, jen už to není jejich domov. Ada nechápala, jak v tom baráku může s klidem bydlet někdo jiný a že jim není trapné spát v jejím pokoji a že se nestydí jíst u jejich stolu. Byla se na něj nedávno podívat, jejich vila je teď rozdělena na několik bytů, které patří do LBD. Lidové bytové družstvo. Ve skutečnosti spíš Lháři, burani,

dělníci. Ada si omotala krk šálou, na hlavu si narazila vlněný baret a vydala se za Annou do automatu. Zase si bude moct odnést něco domů, aby to matka následně o sobotě prožrala a dojímalala se nad svým životem. S Annou si aspoň může normálně popovídat i o jiných věcech, než je šábés, pletení, cévkování pacientů nebo koho si bere mladý Hirsch. Kamarádka navíc taky poslouchá Svobodnou Evropu, třeba včera taky slyšela tu hezkou novou písničku, kterou Ada pořád nemůže dostat z hlavy.

„Četlas o tom Slánským?“ byla věta, se kterou ji Anna uvítala. Má snad strach, nebo co?

„Říkala mi to Zuza v práci.“

„Nepřipadá ti to divný?“

„Ani ne. Vždyť ho zatkli snad už před rokem.“

„Viš, že ho viní i ze židovského spiknutí?“

„Vím.“

„Náš závozník znal nějakou jeho příbuznou, všichni kromě Slánského a jeho manželky a syna skončili v koncentráku.“

„A jak to, že oni ne?“

„Odjeli do Ruska.“

„Aha, koukám, že hned věděl, kde mu pomůžou.“ Ada se snažila pohnout obrovskou bednou s bramborami a uchechtla se vlastnímu sarkasmu.

„Je dobře, že si z toho děláš srandu. Za mnou tuhle přišel šéf, že mám podepsat petici, aby je odsoudili k smrti. Viš, kolik už je tam podpisů? Tisíce!“

Ada dělala, že ji neslyší, a přehrabovala se v krabicích.

„Mám takovej dojem, že tu máte krysy.“

„Mezi námi? Koho? Ty víš o někom, kdo donáší?“

Ada se rozesmála.

„Máte je tady ve skladu. Jsou zákeřný. Hryžou vám brambory.“

Rozesmály se. Ale bylo to jen tak povrchně.

Po úklidu si sedly ven na lavičku. Tma padla snad už ve čtyři, teplota klesla o dalších pět stupňů. Ada drkotala zuby tak moc, že se bála, aby nerozkousla cigaretu.

„Nechceš se mnou jít na večírek?“ zeptala se Anna jakoby nic.

„Kam?“

„K jednomu klukovi.“

„Buď trochu konkrétnější.“

„Je to jeden kluk, co k nám chodí na pivo, tuhle mě pozval.“

„Proč se tak hloupě směješ? Nejsi náhodou vdaná? Co na to Honza?“

„Nesměju. Honza chápe, že si potřebuju občas užít. Říkal, že malou dneska uloží.“

„Tak jo. Máma se snad uloží sama. V kolik a kde?“

„Prý v sedm se sejdeme dole na Trafouši.“

„Kde?“

„No tady dole na Václaváku.“

„Co je Trafouš?“

„Tak tomu říkaj v jejich partě. Jako Trafalgar v Londýně.“

„Co je to za partičku?“

„No znáš to, jsou to takový ty... páskové.“

Ada si pohrdavě odfrkla.

„Sestřih na emana.“

„Jo.“

„Máma říká, že jsou to chuligáni. Přepadají lidi a hrajou si na hrdiny.“

„Máma moc čte *Rudý právo*. Je s nima legrace a poslouchají dobrou muziku.“

„Nepochopilas mě. Když máma říká, že jsou to chuligáni, tak mě to zajímá.“

Ada odhodila nedopalek a pozorovala, jak pomalu dohasíná. Napadla ji paralela s ní samotnou.

„Hele a nejsou náhodou nějak hrozně mladý? Chodí ještě na střední, ne?“

„Asi osmnáct, budeš si proti nim připadat staře?“

„Snad mi nebudou říkat milostpaní.“

„Jdu se domů převlíct, tak v sedm tam, milostpaní!“

Blížily se k hlasitému hloučku. Dvě z postav se poštuchovaly a Ada zaslechla útržky rozhovoru: „...praštit Maďarama vo Trafouš“ a „v Narcisu si včera dva emani málem dali do huby a jeden pak druhému odjel na péráku...“ Sama sebe se ptala, jestli jí v jejích čtyřia-dvaceti letech taková zábava za to stojí.

Anna ji chytila za ruku, asi chtěla uzemnit její nejistotu, a odhodlaně na partu zavolala: „Ahoj!“

Kluci se k nim obrátili. Všichni žvýkali jako o život, na krku jednoho z nich si Ada všimla výrazného tetování. S těmi stejnými sestřihy, saky, botami a ponožkami vypadali legračně.

„Ahoj Aničko, co nám to vedeš za krasavici?“ začal nejvyšší z nich, patrně jejich kápo.

„To je Ada, kamarádka, ráda by si taky poslechla nějakou muziku,“ řekla Anna, přičemž poslední tři slova té věty téměř zašeptala.

„Ahoj Adu, mně říkaj Harry,“ podal jí ruku čahoun.

Ta rádoby světová přezdívka Adu nijak zvlášť neokouzila, celé to páskovství jí připadalo spíš legrační, taková revolta naoko, vypadat výstředně, ale vlastně stejně jako celá parta kamarádů. Zato Anně to slušelo!

„Odkud máš ten kabát?“ zeptala se jí.

„Od Rosenbauma.“

„Z Oděvní tvorby?“ vložil se do rozhovoru jeden z kluků pohrdavě.

Oldřich Rosenbaum, majitel salonu, byl jedním z nejvyhlášenějších pražských krejčích. Převzal salon po svojí matce a šil i pro Barrandov. Ten mamčin kožich pocházel z jeho dílny, byl to rodinný přítel. Jenže na rozdíl od nich vytušil, co se blíží, a rok před válkou utekl do Ameriky, stejně jako Šimon a Zuzana, tatínkův bratr se ženou. S nimi si Ada nikdy moc blízká nebyla, ale se strýčkem Rosenbaumem ano. Vybavila se jí jeho poslední návštěva u nich ve vile. Přesvědčoval rodiče, že odejít za oceán je jediná šance, jak přežít. Měli pocit, že přehání. Adě bylo tehdy deset, ptala se pak maminky, co se blíží a proč mají utíkat, a matka nad tím tehdy mávla rukou. O měsíc později došlo k podepsání mnichovské dohody. Z Rosenbaumova salonu se po válce stala Oděvní tvorba a prvorepublikové kouzlo bylo pryč. Jak se asi strýček Oldřich dneska má?

Adu vytrhlo ze zamyšlení teprve to, když se celá skupina zastavila. Stáli před vchodem velkého činžáku.

„Vítejte na Stalinově třídě, vážení!“ zahlaholil jeden z kluků a ostatní vyprskli smíchy. V protějším domě se rozsvítilo světlo. Ada cítila mravenčení v břiše. Skupina kluků a holek se nahrnula dovnitř domu a vzájemně se polohlasem krotili, aby nezburcovali celý barák. Byt byl ve třetím patře, na chodbě bylo cítit vařené maso. „Tady se někdo má!“ řekl Harry a všichni se smáli. „Třeba sousedka konečně uvařila toho svého protivného čokla,“ dodal a Adě začal být protivný on.

Konečně byli vevnitř. V bytě byl nepořádek, taky dost zima a celkově neútulno. Jestli to Ada správně pochopila, žili tam dva kluci, bratři, jmenovali se Peterkovi. O rodičích se nezmiňovali a bylo lepší se na osud rodičů neptat. Když se konečně všichni usadili v místnosti, která měla zřejmě být obývací, kluci zatáhli závěsy a vyžádali si klid a pozornost.

„Dámy a pánové, dovolte mi, abych zahájil tento již nyní legendární večírek. Kouření vyžadováno, pití vyžadováno, tančení povoleno, stranění se kolektivu zakázáno.“ Anna a ještě jedna holka, jejíž jméno Ada nepochytila, dychtivě zatleskaly. Jeden z bratrů Peterkových vytáhl zpoza pohovky stolek a postavil na něj rádio. Frekvenci ladil docela dlouho, a když už to vypadalo, že dneska budou poslouchat jen obdobu moskevského boogie, z rádia se ozvalo: „This is Radio Luxembourg: Your Station of the Stars“ a vzápětí se rozezněla píseň, kterou Ada nikdy neslyšela. Byla moderní a rytmická, kam se na ni hrabaly písničky, jaké slyšela poslední dobou.

„Co to je?“ obrátila se na Annu.

„To je Laxík!“ řekl Harry, pohupoval se do rytmu a balil si cigaretu na klíně.

„Laxík?“

„Rejdiou Laxemberg,“ zadeklamoval s cizím přízvukem.

„To vůbec neznám.“

„No, ve *Světě sovětů* si o něm nepřečteš,“ zasmál se a zapálil si. To ona samozřejmě ví, není pitomá.

Večírek se rozjížděl, někdo otevřel lahev vína a pak se na stole objevila i vodka. „To nám tu zůstalo po tátovi, dotáh to z fronty od nějakýho Grigorije, co s ním prej střílel do Němců, archivní kousek, ročník 1945!“ zakřičel jeden z Peterků a Ada si říkala, jak často tady ty večírky asi bývají a jak moc hlasitěji se dá křičet.

„Kde mají rodiče?“ otočila se k Anně, která zrovna dopadla na gauč po tanci s Harrym.

„Táta umřel na nějaký následky po válce, co vím, máma snad už za války na nějakou nemoc.“

V téhle zemi jsou očividně všichni sirotci. Hudba byla čím dál hlasitější, padaly další lahve a zábrany, nikoho už nezajímalo, jestli je někdo uslyší, a Ada věděla, že to skončí špatně. Když se rozhodla odejít, na hodinách bylo půl dvanácté. Zvedla se a začala se soukat do svých svršků, ale nějak věděla, že už je pozdě. Hudbu a směsici hlasů najednou ostře rozřízl zvuk zvonku a hned nato bušení na dveře. „Okamžitě otevřete, Státní bezpečnost!“

Blondatý Peterka přiskočil k rádiu, vypnul ho a schoval za gauč. Anna se rychle snažila urovnat si vlasy a halenku, jako kdyby jí to snad mělo nějak pomoci.

Ada si rezignovaně sedla do křesla a v kapse mimoděk nahmatala občanský průkaz. Ta třetí holka, jejíž jméno nepochytila, se rozbřečela. Ani kluci už nevypadali tak suverénně jako před chvílí. Druhý Peterka vykročil k domovním dveřím a rukou si prohrábl svoje nahoru vyčesané hnědé vlasy. Bušení na dveře sílilo. Když je otevřel, do bytu bez okolků vrazili tři muži v uniformě a jeden v civilu. Na chodbě se sešlo pár čumilů v županech.

„Čí je ten byt?“ zeptal se ostře ten civil. Ústa mu lemovaly hluboké vrásky a na pravé ruce mu chyběl prostředníček. Peterkové se přihlásili jako ve škole.

„Tak mládeži, večírek skončil,“ pronesl o něco vlídnějším tónem jeden z esenbáků.

„Nahlásili vás sousedi, děláte tu bordel a posloucháte cizí rádio.“

„To ale není zakázaný,“ řekla Ada do úplného ticha. Bezprsták se na ni podíval a usmál se.

„Předložíte mi občanky, kolega si vás postupně prověří.“ Adu překvapily její vlastní emoce. Nebála se. Pohled na chlápka v uniformě ji na vteřinu přenesl do jiné doby na jiné místo, ta vzpomínka jí sebrala dech a všechno ostatní proti ní bylo úplně nicotné. Jeden esenbák došel k ní a gestem ji vybídl, aby mu podala průkaz.

„Adina Löblová. Jak ti to zní?“ Otočil se k civilovi, který toho doteď řekl nejmíň, a přitom rozhodně naháněl největší hrůzu. Ani se na ni nepodíval.

„Zní mi to jako židovská špína,“ odfrkl si někam do podlahy.

Bezprsták ji prudce chytil za levou ruku a vyhrnul jí rukáv. „1-4-0-6-0-3,“ zadeklamoval, jako kdyby přednášel